

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ ТА ОСВІТА

Збірник наукових праць
Запорізького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти

Випуск X:
Дошкільна освіта

УДК 37(08)
ББК 74я43

П 24

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ ТА ОСВІТА Випуск X: Дошкільна освіта
Засновано в 2007 році

Засновник

КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти» Запорізької обласної ради

Редакційна колегія:

В.В. Пашков (голов., ред.), к.філос.н., доцент;
А.Л. Павленко (заст. гол. ред.), д.п.н., професор;
В.Я. Ястrebова (заст. гол. ред.), к.п.н., доцент;
А.М. Богуш, д.п.н., професор, дійсний член НАНП України;
С.І. Полмазін, д.філос.н., в.о. професора;

М.І. Приходько, д.п.н., професор;

В.В. Савін, д.ф.-м.н., професор;

Т.І. Сущенко, д.п.н., професор.

Збірник наукових праць

Зареєстровано в Міністерстві освіти України
серія КВ № 14046-3017ПР від 08.05.2008.

Друкується за рішенням Вченої Ради ЗОППО
(протокол № 3 від 25.09.2012 р.).

Рецензенти:

О.І. Іваніцький, д.п.н., професор Запорізького національного університету;
Т.Н. Попова, д.п.н., професор Керченського державного морського технологічного університету;
В.Д. Сиротюк, д.п.н., професор Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Адреса редакції: 69035, м. Запоріжжя, вул. 40 років Радянської України, 57-А,
А. Павленко.

Педагогічні науки та освіта: збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. – Вип. X.: Дошкільна освіта. – Запоріжжя : Акцент Інвест-Трейд, 2012. – 212 с. – Бібліогр. в кінці ст.

ISBN 978-966-2602-19-7

У десятому випуску збірника викладено результати педагогічних досліджень науковців і творчих поиску педагогів-практиків освітніх закладів, що були затверджені на III Міжнародному форумі «Освібість у єдиному освітньому просторі» (26–29 квітня 2012 року, м.Запоріжжя, КЗ «ЗОППО» ЗОР).

Для науковців, методистів, педагогічних працівників, магістрантів і студентів педагогічних вищих навчальних закладів.

УДК 37(08)

ББК 74я43

© КЗ «ЗОППО» ЗОР, 2012

© Автори, 2012

© ТОВ «Акцент Інвест-Трейд», оформлення і друк, 2012

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідають автори.

Редакція не заважає поділля ймін погляді.

ISBN 978-966-2602-19-7

ЗМІСТ

Абдульманова Л.В.

Моделювання культурообразного пространства дошкільного образовательного учреждения как фактор становления физической культуры детей дошкольного возраста 5

Байср О.М.

Дитяча обдарованість в старшому дошкільному віці: виявлення та підтримка в умовах дошкільного навчального закладу 16

Батиліна Л.В., Черненко А.И.

Феномен детства в мире и обществе: проблемы и пути их решения 25

Бочакова А.А.

Формування соціальної компетентності дошкільників шляхом взаємодії сім'ї та дошкільного начального закладу 33

Гурковська Т.Л.

Розвиток пізнавальної активності дітей раннього віку: індивідуальний аспект 40

Дорошенко З.П.

Педагогічне проектування навчального процесу на курсах підвищення кваліфікації вихователів дошкільних навчальних закладів як складова ефективного навчання 52

Капуновська О.М.

Формування інноваційного потенціалу педагога сучасного дошкільного навчального закладу засобами педагогічного проектування 61

Карасьова К.В., Пастушенко Л.М.

Здоров'язберігальний простір дитячої гри 71

Кудикіна Н.В.

Іграшка як матеріальний засіб ігрової діяльності дітей: культурологічний та педагогічний виміри 77

Куземко Л.В.

Індивідуальний підхід у вихованні дітей дошкільного віку: методичний аспект 83

Куринна А.Ф.

К вопросу формування риторической личности дошкольника 92

Ладісів С.О.

Розвиток пізнавальної сфери дитини старшого дошкільного віку 97

<i>Літіченко О.Д.</i>	
Розвиток пізнавальної активності в ознайомленні дошкільників з навколошнім світом	110
<i>Мартинчук О.В.</i>	
Особливості підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до роботи в інклюзивних умовах	117
<i>Мельник І.С.</i>	
Місце творчості у структурі цінностей дітей дошкільного віку	125
<i>Науменко Т.І.</i>	
Психолог-педагогічні моделі розумового розвитку дітей раннього віку	133
<i>Платохіна Н.А.</i>	
Проблема розвитку ценностно-смислового відношення дошкільників до культури родного краю в теорії і практиці дошкільного образування	138
<i>Савченко Ю.Ю.</i>	
Хлопчики та дівчатка: особливості формування статево-рольових уявлень у дошкільному віці	149
<i>Самсонова О.О.</i>	
Фасилітуюча позиція педагога дошкільного навчального закладу як педагогічне явище	157
<i>Семенцова О.М., Черкасова С.В., Шакіб О.В.</i>	
Розвиток позитивного образу-Я дитини методами казкотерапії	162
<i>Степченко І.Б.</i>	
Розвиток наочно-образного мислення дошкільників та учнів молодших класів як основи логічного мислення	171
<i>Теплюк А.А.</i>	
Теоретичні основи формування почуттєвої сфери старших дошкільників	180
<i>Хартман О.Ю.</i>	
Шляхи активізації виховного потенціалу батьків в умовах дошкільного навчального закладу	189
<i>Юржинець В.В.</i>	
Формування елементарної техніко-технологічної культури в контексті підготовки дитини до навчання у школі	195
Наши автори	205
Вимоги до оформлення статей збірника «Педагогічні науки та освіта» Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти..	208

МОДЕЛИРОВАНИЕ КУЛЬТУРОСООБРАЗНОГО ПРОСТРАНСТВА ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО УЧРЕЖДЕНИЯ КАК ФАКТОР СТАНОВЛЕНИЯ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Л.В. Абдульманова
Педагогический институт Южного федерального университета
Россия, Ростов-на-Дону

В статье освещена проблема моделирования культурообразного пространства дошкольного образовательного учреждения, обеспечивающая становление физической культуры детей дошкольного возраста. Представлены развивающие игровые методы как наиболее активная составляющая в деятельности педагога ДОУ.

Ключевые слова: культурообразное пространство ДОУ, моделирование, физическая культура, освітній об'єкт, образовательное пространство.

АБДУЛЬМАНОВА Л.В. МОДЕЛИРОВАНИЕ КУЛЬТУРООБРАЗНОГО ПРОСТРАНСТВА ДОШКОЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ ЯК ФАКТОР СТАНОВЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВІКУ

Статья торкається проблеми моделювання культурообразного простору дошкільного освітнього закладу, що забезпечує становлення фізичної культури літів дошкільного віку. Подаються розвиваючі ігрові методи як найбільш активна складова в діяльності педагога ДОЗ.

Ключові слова: культурообразний простір ДОЗ, моделювання, фізична культура, освітній простір.

Постановка проблеми. В современной социокультурной ситуации большинство ученых рассматривают необходимость перехода к пространственной организации образовательного процесса. При построении культурообразной модели образовательного дошкольного учреждения пространственный принцип является определяющим, что определило необходимость рассмотрения таких понятий как «модель», «моделирование», «пространство», «образовательное пространство». Любое педагогическое исследование непосредственно или опосредованно, в конечном счете, является вкладом в научное обоснование практической педагогической деятельности. Переход от отображения педагогической действительности к ее преобразованию в структуре научного обоснования можно представить как процесс формирования ряда теоретических и нормативных моделей педагогической действительности в их взаимосвязи. Научное исследование соответствует своему назначению, если несет опережающий характер по отношению к педагогической практике. Опережение становится возможным при условии использования накопленного человечеством опыта во всех сферах познания. Это относится и к построению теоретических и нормативных моделей в педагогическом исследовании.

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ В ОЗНАЙОМЛЕННІ ДОШКІЛЬНИКІВ З НАВКОЛИШНІМ СВІТОМ

О.Д. Літіченко
Педагогічний інститут. Київського університету імені Бориса Грінченка

Повноцінними с тільки ті знання, які дитина здобула власною активністю.

Йоганн Песталоцці

У статті розглядаються питання розвитку пізнавальної активності дітей дошкільного віку під час ознайомлення з навколошнім світом. Розібробко аналізується поняття «пізнавальна активність» та її значення для розвитку дитини дошкільного віку.

Ключові слова: пізнання, пізнавальна активність, пізнавальна діяльність.

ЛІТІЧЕНКО О.Д. РАЗВІТНIE ПОЗНАВАТЕЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ В ОЗНАКОМЛЕННІ ДОШКІЛЬНИКІВ СОЦІАЛЬНИМ МИРОМ

В статті розглядаються питання розвитку пізнавальної активності дітей дошкільного віку при ознайомленні з оточуючим світом. Розібробко аналізується поняття «познавальна активність» та її значення для розвитку дитини дошкільного віку.

Ключові слова: пізнання, пізнавальна активність, пізнавальна діяльність.

Постановка проблеми дослідження. Кожна епоха, століття та навіть десятиліття, несе в собі фундаментальні зміни в поглядах на пріоритетні цілі життя, світозору та бачення людського буття. Освіта як одна з основних ланок сходження людини зобов'язана забезпечувати розвиток особистості, яку вимагає (і може забезпечити) формування суспільства, в якому вона живиме. Дошкільна освіта є вихідною ланкою формування світозору та соціалізації майбутнього покоління.

У сучасний період акцент ставиться на розвиток щасливої, гармонійно розвиненої особистості. Адже основним завданням вважається досягнення реалізації власних можливостей, знаходження власних уподобань та реалізації себе в суспільстві. Уміння отримувати задоволення, радість від справи, якою людина займається, є важливим елементом життя людини. Як винявляється, ці здатності формуються з дитинства. Оскільки на думку вчених всі найважливіші основи – інтелектуального, морального, повноцінного фізичного, соціального розвитку – заладжаються в дошкільному віці, а відсутність їх зачактів вважаються втраченими для людини. Розвиток певних якостей, що переходять в риси характеру, впливають на становлення особистості. Пізнання навколошніого світу розширяє не лише знання, які ми можемо застосувати, а й реалізації певних потенційних можливостей. На значенні розвитку активної, розумної морально стійкої дитини, здатної орієнтуватися в навколошньому світі, налаштовують такі сучасники як І. Карабасєв, О. Кононко, С. Ладівій, Т. Пріженко-

ю. Формування у дошкільників знань про суспільну дійсність розглядалося К. Козловською; актуальні питання ознайомлення дітей із соціальним довкіллям висвітлювалися А. Богуш, Н. Гавриш; вплив освітнього середовища на виховання дітей досліджували О. Кононко, Т. Поніманська, В. Сухомлинський.

Формування пізнавальної активності дошкільників здійснюється в процесі ознайомлення з навколошнім світом, де розвиваються пізнавальні психічні процеси: відчуття, спріймання, пам'ять, увага, уява, мовлення.

У Національній доктрині розвитку наголошується на значенні «...формування у дітей та молоді сучасного світогляду, розвиток творчих здібностей і пізнавчої самостійності наукового пізнання...» [9, с. 4].

У Законі України «Про дошкільну освіту» зазначено завдання «забезпечення різномірного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її заладження, різноманітного та яскравого враження, які виникають у дітей, їхніх здібностей, індивідуальності, певних особливостях, психічних та фізичних здібностей, культивуваних потреб; ...формування особистості дитини, розвиток її творчих здібностей, набуття нею соціального досвіду» [2].

Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» орієнтує педагогів на впровадження у педагогічну практику цілісного підходу до розвитку особистості, в програмі підкреслено роль «власної активності дитини». Програма проголошує приоритет принципу активності, відповідно за яким дошкільник виникається активним суб'єктом життєдіяльності зі своїм індивідуальним досвідом та особливим спрійняттям світу. Впровадження у практику принципу активності розширяє ступінь свободи дошкільника, актуалізує необхідність співіднесення педагогом змісту й форми подолання нової інформації формування потребово-мотиваційної сфери, на основі розвитку фонду «можу» – формування фонду «хочу».

У базовій програмі виділено сам ліній розвитку дошкільника, які реалізуються через відповідні форми активності. Однією з семи ліній розвитку є пізнавальна.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Сьогодні відбувається активний пошук нових форм співпраці з дітьми у навчальному процесі. Проблема пізнавальної активності дошкільників – одна з актуальних у теорії освітільно-педагогічних наук та у практиці дошкільних навчальних закладів, оскільки активність впливає на формування розумових якостей дітей-дошкільників та є необхідною умовою їх самостійності, ініціативності.

Т. Поніманська вважає, оскільки у дошкільному віці дитина засвоює основи знань про навколошній світ, взаємні людей, про зовнішні якості, внутрішні, суттєві зв'язки предметів, у них формуються такі важливі якості як активність, мислення, дописливість та ін. Важливим показником розумового розвитку дитини є рівень розумової активності – здатності дитини самостійно ставити пізнавальні завдання та знаходити способи їх вирішення. Діти не просто засвоюють знання про навколошній світ, а й збагачують цей процес власним досвідом, що зумовлює виникнення нових, оригінальних пропозицій,

згодок. Наголошує на тому, що всі види виховання мають спрямованість на пізнання навколошнього світу.

М. Монтессорі стверджувала: «Пізнання створює в дитині складну систему ідей, що побудована самою дитиною протягом цілої низки складних психічних процесів. Пізнання є внутрішнім формуванням дитини й засвідчує про її психічний ріст» [8, с. 38].

Н. Подоляков пропонує «...для активізації мислення і творчості дітей слід дотримуватися міри невизначеності, незакінченості будь-якої частини дошкільного знання. Якщо ми бажаємо, щоб активність дітей під час навчання не слабшила, треба будувати його таким чином, щоб одночасно з формуванням зрозуміліх, чітких знань залишалася зона невизначенних знань, що задоволення отриманими новими знаннями наприкінці чергового заняття поєднується в них із пристрасним нетерпінням дізнатися, що ж буде на наступному занятті» [11].

С. Ладивір наголошує, що пізнання починається зі сприймання. Повноцінний розвиток сенсорних здібностей, засвісні сенсорні штампи і дій з ними вже на етапі молодого дошкільного дитинства – ось необхідний грунт для загального розумового розвитку, який немислимий без опори на повноцінне сприймання [6].

А. Богуш і Н. Гавриш звертають увагу на те, що починаючи з дошкільного віку, суспільні середовище суттєво впливає на формування особистості. Пізнаючи навколошній світ, дитина вчиться спостерігати, робити висновки, порівнювати, узагальнювати; середовище стимулює інтерес дошкільників до пізнання причин явищ, відкриває суттєвих зв'язків між речами; соціальні середовище є необхідною умовою соціалізації дитини дошкільного віку [1].

Довкілля, на думку академіка С. Гончаренка, розкриває перед дитиною книгу життя... «...ут у своюм життєвому світі вона самостійно із власними потребами відкриває фундаментальні довкілля самостійного, за допомогою відкритих нею загальних зв'язків у природі, впорядковує свої «глобальні», закономірності природи, за допомогою яких доходить розуміння розуму».

О. Кононко пропонує широко знайомити дітей із соціальною дійсністю, збуджуючи пізнавальний інтерес до всіх сфер життєдіяльності, поступово розширюючи коло уявлень про світ, таким чином збільшуючи потенційні можливості розвитку [5].

О. Савченко у своєму виступі, коментуючи розробку базового компоненту пізнання, що дошкільна освіта існує як самостійна система угалузі освіти і є обов'язковою складовою неперервної освіти в Україні. Вона гармонійно поєднує сімейні та суспільні виховання і покликана підготувати дитину до активного суспільно корисного життя, подальшого навчання [10].

Основне призначення дошкільного навчального закладу – соціальна адаптація до умов життя в товаристві незнайомих дітей і дорослих, виховання цінічного ставлення до навколошнього середовища, природи, людей, самого себе.

Дитячий садок має допомогти батькам забезпечити фізичне, психічне здоров'я дитини, її різноманітний гармонійний розвиток, набуття життєвого досвіду.

Таке наголошення на значенні активності дитини в пізнанні світу не виникло, оскільки, як зауважують психологи та педагоги, активне включення дитини у пізнання світу має фундаментальне значення для розвитку психічних процесів дитини.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні значення пізнавальної активності для розширення знань дітей дошкільного віку про навколошній світ.

Виклад основного матеріалу. Комpetentnіstю дитини за базовою програмою виступає сформованість провідної діяльності всіх форм активності та базових якостей. Тобто, у всіх чотирьох розділах програми вміщено основні форми активності дитини дошкільного віку. Щоб конкретизувати тему розглядаємо основні дефініції дослідження.

В «Українському педагогічному словнику» (1997 р.) пізнання розглядається як процес цілеспрямованого активного відображення об'єктивного світу в свідомості людей.

Пізнання є специфічною, вищою формою відображення. На відміну від інших форм відображення воно златне виходить за межі наявного станові речей, тобто відображати не тільки сучасне, а й майбутнє, не лише дійсне, а й численні можливості – конкретні й абстрактні – для вибору тієї з них, що найбільше відповідає інтересам людини.

У психологічному понятті «пізнання» трактується як вища форма відображення об'єктивної дійсності, процес вироблення дійсних знань. За рахунок пізнавальних процесів ми маємо змогу сприяти світ, відображати його діяльності в ньому. Якісними характеристиками пізнавальної діяльності є пізнавальна активність і пізнавальна самостійність, оскільки вони взаємозумовлені і взаємоподій.

Формування пізнавальної активності дошкільників здійснюється в процесі пізнання, де розвиваються пізнавальні психічні процеси: відчуття, сприймання, пам'ять, увага, уважа, мовлення.

Зокрема на думку М. Лісіної, в структурі діяльності близьке до потреби місце займає пізнавальна активність. Потреба спонукає до активності, активність проявляється в діяльності [7].

Пізнавальна активність, за визначенням В. Лозової, – риса особистості, яка виявляється у її ставленні до пізнавальної діяльності, що передбачає стан готовності, прагнення до самостійної діяльності, спрямованої на засвоєння індивідуального соціального досвіду, накопиченіх людством знань і способів діяльності, а також знаходить вияв у якості пізнавальної діяльності.

Пізнавальна активність – це стан готовності організму до пізнавальної діяльності, що передує діяльності та породжує її. Пізнавальна активність виникає у прагненні дитини будувати образ світу шляхом орієнтовно-дослідницької діяльності. Розвиток цієї активності – це зображення кількості об'єктів, на які вона спрямовується, та відокреслення її регуляції [1].

Доктор психологічних наук С. Максименко визначає пізнавальну діяльність як процес відображення у психіці людини предметів та явищ навколошнього середовища, на основі якого формуються знання, виникають цілі та мотиви діяльності.

Із педагогічної точки зору пізнавальна діяльність розглядається як організований, цілеспрямований процес засвоєння дитиною нових знань, набуття нових умінь і навичок; уточнення й закріплення знань умінь і навичок, набутих у попередньому досвіді з допомогою дорослих чи самостійно [1].

Пізнавальна діяльність, за С.Л. Рубінштейном, це сукупність певним чином пов'язаних дій (операций), «функція яких, на відміну від знань, полягає не в тому, щоб зображенувати об'єкт (ті чи інші його частини), а в тому, щоб за допомогою цих дій були одержані істинні знання про об'єкт, тобто знання, що адекватно відображують його таким, яким він є насправді» [1, с. 36].

Завдання цілеспрямованого навчання розширяється коло можливостей дитини, відбувається привласнення нею досвіду людства. Через діяльність дітей набувають відповідних умінь і навичок, які необхідні їм для подальшого навчання і життя.

Психологи, вивчаючи механізми функціонування пізнавальної діяльності, зазначають, що вона частіше за все протікає у двох формах – сприйняття та мислення. Ці форми з сторонами пізнання, які різняться об'єктами (що пізнається), засобами (через що), внутрішніми механізмами (як здійснюється пізнання). За допомогою сприйняття частіше пізнаються зовнішні властивості предметів (величина, форма, колір), їх відображенням у мозку з образами, що формуються під впливом безпосередньо чуттєвого пізнання предметів та їх властивостей. Мислення є засобом пізнання внутрішніх, прихованих суттєвих властивостей предметів, зв'язків між ними: кількісних, часових, причинно-наслідкових, просторових.

У процесі формування у дітей дошкільнят пізнавального ставлення до навколошнього чітко розкриваються деякі сторони самих пізнавальних інтересів. У них ясно виражена єдність інтелектуального та емоційного ставлення дитини до предметів дійсності. Тісно переплітаються старі, тобто раніше прибрані знання і нові, невідомі, дивовижні, які, однак, сприймаються дитиною як

Соціалізація особистості дошкільнят – мета і результат виховання, спрямованого на пізнання дитиною світу людей, самого себе та свого місця у суспільному, оволодіння цінностями навколошнього світу.

Психологічно-педагогічне забезпечення процесу розвитку здійснностей у дошкільному дитинстві має відбутися у найбільш важливих сферах діяльності пізнавальної, комунікативної, художньої). Важливими при цьому є такі моменти: спіннера дорослого з дітьми на наочній основі; врахування індивідуальних особливостей дитини; опора на спонтанні прояви діяльності, відображаючи стихійний досвід взаємодії дитини з довкілям; активізація позитивних моральних хвилювань дитини при оцінці її особистісних досягнень у процесі діяльності. За концепцією ампліфікації О. Запорожця, оптимальні педагогічні умови для розвитку потенційних можливостей маленької дитини передбачають необхідність широкого розгортання та максимального збагачення змісту специфічних форм ігрової, практичної, образотворчої діяльності.

Основною умовою розвитку пізнавальної активності дошкільників є включення їх у діяльність: ігрову, наявально-пізнавальну, продуктивну (малювання, ліплення, апікація, конструктування), рухову. Зважаючи на те, одним із аспектів підвищення рівня розвитку пізнавальних здійснностей та пізнавальної активності є інтеграція різних видів діяльності у наявально-виховному процесі.

І. Карабасва звертає увагу на необхідність ставити перед дітьми проблему, яку вони можуть самі вирішити, використовуючи свій досвід, спостерігаючи за тими чи іншими явищами і подіями. Необхідно дітям так ставити запитання, щоб малюки мали змогу висловити свою точку зору, а не просто відтворити раніше почути. Це запитання типу: Що? Де? Коли? Чому? Навіщо? Як? [3].

С. Кожакарь і С. Козлова визначають педагогічні умови, що забезпечують досити стікі інтереси дошкільнят до предметів і явищ навколошнього середовища:

- створення зображеного предметно-просторового середовища;
- організація пізнавального пошуку дітей;
- задумання до виконання творчих завдань;
- інтеграція різноманітної діяльності;
- формування у дітей психолого-естетичної установки майбутньої діяльності;
- створення проблемно-пошукових ситуацій;
- включення цікавості в зміст;
- стимулювання прояву позитивно-емоційного ставлення дитини до явищ, предметів і видів діяльності, використання адекватних засобів і методів на кожному етапі формування интересу [4].

Для формування і розвитку пізнавального інтересу необхідно:

- змінюювати в кожній дитині віру в свої сили, заохочувати її, не послабляти її інтерес недовірою, негативними оцінками;

- розвивати у дітей почуття власної гідності: позиції вихователя і дитини з рівними, партнерськими;

- розвивати творчі сили дітей, створювати для цього умови;
- використовувати прийоми, які сприятимуть виходу пізнавальної енергії. Пізнавальний інтерес складається з взаємопов'язаних процесів:
- інтелектуальний – логічні дії та операції (аналіз, синтез, узагальнення, порівнання), докази;
- емоційний – переживання успіху, радості пізнання, гордості за свої досягнення, задоволення діяльністю;
- регулятивний – вольової устремленія, цілеспрямованість, наполегливість, увага, прийняття рішень;
- творчий – увага, передбачення, осянняння, створення нових моделей, образів. Таким чином, заняття буде пізнавальним, якщо діти в ході його:
- думають (аналізують, порівнюють, узагальнюють, доводять);
- дивуються (радіють успіхам та досягненням, новизні);
- уважають (цілеспрямовані, наполегливі, виявляють волю);
- фантазують (передбачають, створюють нові образи) [4].

Підводочні підсумки, ми можемо зазначити пізнавальну активність як важливий показник психічної зрілості дитини. Тому її розвиток є одним із пріоритетних завдань розвитку особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богуш А.М. Методика ознайомлення дітей з докідли у дошкільному навчальному закладі: підручник [для студ. ВНЗ за напрямом «Дошкільна освіта»] / А.М. Богуш, Н. Гавриш. – К.: Слово, 2008. – 408 с.
2. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 № 2628-III / Відом. Верх. Ради. – 2001.
3. Карабасова І.І., Літіченко О.Д. Розвиток пізнавальної активності дошкільників в умовах середовища взаємодії дітей з дорослими // Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології ім. С.Г. Костюка НАПН України / за ред. Максименка С.Д. – К.: Ін-т психології ім. Г.С. Костюка НАПН України, 2011. – Т.7, вип. 25. – 208 с. – С. 87–94.
4. Козлова С.А. Дошкільна педагогіка: Учеб. посібник для студентів сред. пед. уч. Заведений / С.А. Козлова. – Т.А. Кулікова – М.: Ізд. центр «Академія», 2000. – 415 с.
5. Кононюк О.Л. Самосвідомість у житті дошкільника / Олена Леонтіївна Кононюк // Оновлення змісту, форм і методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. пр. – Рівне, 2004. – С. 6–10.
6. Ладінір С.О. Пізнавальна активність старших дошкільнят: індивідуальні особливості / С.О. Ладінір // Дошкільне виховання. – 2006. – № 11. – С. 3–6.
7. Лисина М.И. Розвиток познавательної активності дітей в ході общения со взрослыми и сверстниками / М.И. Лисина // Вопросы психологии. – 1982. – № 4. – С. 18–35.
8. Монтессорі М. Самовоспитание и самообучение в начальной школе. – М.: Карапуз, 2009. – 288 с.
9. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті. – К.: Шкіл. світ, 2001. – 24 с.
10. Савченко О.Я. Документ, що захищає дитину / Олександра Яківна Савченко // Дошкільне виховання. – 1999. – № 1 – С. 3–4.
11. Подоляков Н.Н., Очерки психического развития дошкольников // Образование: исследовано в мире [Электрон. ресурс]. – М.: oim.ru, 2002-11-11, <http://www.oim.ru/> – Режим доступу до журн.: www.oim.ru

LITICHENKO E.D. THE DEVELOPMENT OF THE PRE-SCHOOL AGE-CHILDREN'S COGNITIVE ACTIVITY IN THEIR ACQUAINTANCE WITH THE SURROUNDING WORLD
The article discusses the development of cognitive activity of preschool children during the familiarization with the outside world. Variegated analyzed the concept of cognitive activity and its importance for child development of preschool age.

Keywords: knowledge, cognitive activity.

Надійшла до редакції 12.03.2012

УДК 373.2

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНИХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНИХ УМОВАХ

О.В. Мартинчук

Київський університет імені Бориса Грінченка

У статті висвітлюється проблема підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів для роботи з дітьми з особливостями психофізичного розвитку в інклюзивних умовах, зокрема такі її аспекти, як формування професійної компетентності вихователя в сфері розвитку, навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами та інклюзивної (спеціальної) толерантності як особливості соціально-психологічної якості педагога.

Ключові слова: інклюзивне освіта, професійна компетентність, інклюзивна толерантність, концепція самосвідомість педагогів (особливості і професійна), діти з особливими освітніми потребами.

МАРТИНЧУК О.В. ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ВОСПИТАТЕЛЕЙ ДОШКОЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ К РАБОТЕ В ИНКЛЮЗИВНЫХ УСЛОВИЯХ
В статье раскрывается проблема подготовки будущих воспитателей дошкольных учебных заведений для работы с детьми с особенностями психофизического развития в инклюзивных условиях, а именно такие аспекты как формирование профессиональной компетентности воспитателей в сфере развития, обучения и воспитания детей с особенностями образовательными потребностями и инклюзивной (специальной) толерантности как особенного социально-психологического качества педагога.

Ключевые слова: инклюзивное образование, профессиональная компетентность, инклюзивная толерантность, толерантное самосознание педагогов (личностное и профессиональное), дети с особенностями образовательными потребностями.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку системи освіти в Україні активного впровадження набуває інклюзивна освіта як одна з основних світових інноваційних тенденцій модернізації освіти. Успішне впровадження інклюзивного навчання дітей з особливими потребами в нашій державі потребує сучасного науково-методичного та організаційного забезпечення цієї форми навчання.

Ключовим моментом підготовки системи освіти до реалізації процесу інклюзії є етап психологічних і ціннісних змін та рівня професійних компетенцій.